

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI**

**11.00.02 – IQTISODIY VA IJTIMOIIY GEOGRAFIYA IXTISOSLIGI
BO‘YICHA TAYANCH DOKTORANTURAGA KIRISH SINOVLARI
UCHUN MUTAXASSISLIK FANLARIDAN**

DASTUR VA BAHOLASH MEZONI

Samarqand – 2026

Annotatsiya:

Dastur 11.00.02 – Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya ixtisosligiga kiruvchilar uchun 70530201 – Geografiya mutaxassisligining 2024-yilda tasdiqlangan o‘quv rejasidagi asosiy fanlar asosida tuzildi.

Tuzuvchilar:

Ibragimov L.Z.	–	SamDU, Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya kafedrası mudiri, geografiya fanlari doktori (DSc), professor
Usmanov M.R	–	SamDU, Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya kafedrası professori, geografiya fanlari doktori (DSc)
Muxamedov O.L.	–	SamDU, Ijtimoiy-iqtisodiy geografiya kafedrası dosenti, geografiya fanlari nomzodi

Dastur Geografiya va ekologiya fakultetining 2026-yil 3-sentabrdagi 1-sonli Kengash yig‘ilishida muhokama qilingan va tasdiqlashga tavsiya etilgan.

KIRISH

11.00.02 – Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya ixtisosligi – tabiat va jamiyat o‘rtasidagi munosabatlarning yildan-yilga keskinlashib borishi insonning tabiat qonuniyatlarini chuqur bilishni, shuningdek, tabiatdan hamda uning resurslaridan tejab-tergab, oqilona foydalanish, antropogen landshaftlarning xo‘jalik nuqtayi nazaridan buzilishi va oqibatlari, geoekologik muammolar, inson salomatligi, nozogeografik vaziyat, global salomatlik, nozogeografik vaziyat, shuningdek, ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy masalalar, mintaqalar xo‘jalikni hududiy tashkil etish, innovasion rivojlantirish, aholi va demografik muammolarni tadqiq etish, aholiga xizmat ko‘rsatishni hududiy tashkil etilishi va rivojlanish qonuniyatlarini o‘rganish, mintaqalar rekreasiya va turistik resurslardan kompleks foydalanish bugungi geografiyaning asosiy tadqiqot obyektiga aylanmoqda. Shuningdek, geografik tadqiqotlar hududlar barqaror rivojlanishini, inson geografiyasini, konstruktiv geografik tadqiqotlar va kartalashtirish masalalari xorijiy mamlakatlarda keng o‘rganilishi geografiyaning amaliy ahamiyatini oshirmoqda. Shunga ko‘ra iqtisodiy va ijtimoiy geografiyani nazariy va amaliy jihatdan chuqur ko‘nikma va malakaga mukammal ega bo‘lgan ixtisosliklar bo‘yicha ilmiy darajali kadrlar tayyorlash yuqorida qayd etilgan sohalaridagi ta‘lim tizimining negizi hisoblanadi.

11.00.02 – Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya ixtisosligining vazifasi – ijtimoiy-iqtisodiy, geosiyosiy masalalar, xo‘jalikni hududiy tashkil etish, aholi va demografik muammolarni tadqiq etish, rekreasiya va turistik resurslar, tibbiy va servis xizmatlarini hududiy tashkil etish, joylashtirish, rivojlantirish va muammolarni va uning yechimi hamda sabablarini aniqlashdan iboratdir.

11.00.02 – Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya ixtisosligi bo‘yicha tayanch doktoranturaga kiruvchi da‘vogarlar uchun 70530201 – Geografiya mutaxassisligi o‘quv rejasiga asosan 2 ta ixtisoslik fanlari bo‘yicha: “Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya metodologiyasi” va “Geodemografiya” fanlaridan savollar bazasi shakllantirilgan.

Bu fanlar o‘z negizida qamrab olingan ma‘lumotlar quyida batafsil keltirilgan.

Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya metodologiyasi:

Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya metodologiyasi” fani iqtisodiy va ijtimoiy geografiya fanining nazariy-metodologik asoslarini, ilmiy tadqiqot tamoyillari, yondashuvlari, usullari va metodlarini o‘rganishga yo‘naltirilgan. Mazkur fan jamiyatning hududiy tashkil etilishi, ishlab chiqarish kuchlarining joylashuvi, aholi va aholi punktlarining hududiy tarkibi, xo‘jalik tarmoqlarining rivojlanishi, hududiy-iqtisodiy va ijtimoiy tafovutlar, mintaqaviy rivojlanish hamda hududlarning o‘zaro aloqadorligini ilmiy jihatdan tadqiq etish uchun metodologik asos yaratadi.

Fanning metodologik asosi, avvalo, dialektik, tizimli, kompleks, hududiy, tarixiy-genetik, qiyosiy va dinamik yondashuvlarga tayanadi. Ushbu yondashuvlar orqali geografik obyekt va jarayonlarning shakllanishi, rivojlanishi, o‘zgarishi hamda boshqa hududiy va ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlar bilan o‘zaro bog‘liqligi aniqlanadi.

Fanning muhim asosini hududiylik tamoyili tashkil etadi. Chunki iqtisodiy va ijtimoiy jarayonlar muayyan makonda vujudga keladi va rivojlanadi. Shu sababli aholi, ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish, transport, infratuzilma, tabiiy resurslardan foydalanish va boshqa jarayonlarning joylashuvi hududiy nuqtayi nazardan o'rganiladi. Bunda hududlarning tabiiy-geografik, demografik, iqtisodiy, ijtimoiy, tarixiy va siyosiy xususiyatlari hisobga olinadi.

Tizimli yondashuv esa hududni o'zaro bog'langan elementlardan tashkil topgan yaxlit tizim sifatida tadqiq etishni nazarda tutadi. Masalan, aholi, mehnat resurslari, ishlab chiqarish, qishloq xo'jaligi, sanoat, transport, xizmat ko'rsatish va ijtimoiy infratuzilma bir-biri bilan uzviy bog'langan hududiy tizim elementlari sifatida qaraladi.

Fanning yana bir muhim metodologik asosi — kompleks yondashuv bo'lib, geografik jarayonlarni faqat bitta omil asosida emas, balki tabiiy, iqtisodiy, ijtimoiy, demografik, ekologik va institutsional omillarning o'zaro ta'siri asosida o'rganishni talab qiladi. Shu jihatdan hududlarning rivojlanish imkoniyatlari va muammolarini kompleks baholash muhim ahamiyatga ega.

Tarixiy-genetik yondashuv hududiy obyektlarning shakllanishi va rivojlanishini tarixiy jarayonlar bilan bog'liq holda o'rganishga imkon beradi. Hududning hozirgi iqtisodiy va ijtimoiy holatini tushunish uchun uning tarixiy rivojlanish bosqichlari, xo'jalik ixtisoslashuvi, aholi joylashuvi va ma'muriy-hududiy o'zgarishlarini tahlil qilish zarur.

Qiyosiy-geografik metod turli hududlar, tarmoqlar, aholi guruhlari va iqtisodiy jarayonlarni o'zaro taqqoslash orqali ularning umumiy va farqli jihatlarini aniqlashga xizmat qiladi. Bu metod hududlar o'rtasidagi iqtisodiy va ijtimoiy tafovutlarni aniqlash, rivojlanish darajasini baholash va hududiy siyosat yo'nalishlarini belgilashda muhimdir.

Fanning metodologik asosida makon va zamon birligi ham muhim o'rin tutadi. Iqtisodiy va ijtimoiy geografik hodisalar nafaqat hududiy joylashuvi, balki vaqt davomida qanday o'zgarib borishi bilan ham tavsiflanadi. Shu sababli geografik tadqiqotlarda dinamik qatorlar, trendlar, hududiy o'zgarishlar, prognozlash va modellashtirish usullaridan foydalaniladi.

Fanda foydalaniladigan asosiy metodlar. "Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya metodologiyasi" fanida quyidagi ilmiy-tadqiqot metodlaridan keng foydalaniladi: geografik taqqoslash metodi, statistik va statistik-tahliliy metodlar, kartografik metod, geografik rayonlashtirish metodi, tarixiy-genetik metod, tizimli tahlil metodi, balans metodi, matematik va matematik-statistik metodlar, ekonometrik metodlar, modellashtirish metodi, prognozlash metodi, sotsiologik so'rov va anketa metodi, ekspert baholash metodi, GIS texnologiyalari va geoinformatsion tahlil, masofadan zondlash materiallaridan foydalanish, klaster, korrelyatsion va regressiya tahlili, indeks va koeffitsiyentlar asosida baholash.

Fanning nazariy-metodologik yo'nalishlari. Fan doirasida iqtisodiy va ijtimoiy geografiyaning quyidagi yo'nalishlarini metodologik jihatdan o'rganish muhim: aholi geografiyasi → demografik jarayonlar → urbanizatsiya → aholi punktlari geografiyasi → mehnat resurslari → ishlab chiqarish geografiyasi → sanoat geografiyasi → qishloq xo'jaligi geografiyasi → transport geografiyasi →

xizmat ko'rsatish geografiyasi → ijtimoiy geografiya → mintaqaviy rivojlanish → hududiy tashkil etish → rayonlashtirish → hududiy rejalashtirish → barqaror rivojlanish. Shuningdek, zamonaviy bosqichda fanning metodologiyasi raqamli geografiya, GIS, Big Data, masofadan zondlash, geostatistika, sun'iy intellekt, GeoAI, fazoviy modellashtirish va geoinformatsion monitoring kabi yangi ilmiy yondashuvlar bilan boyib bormoqda.

Fanning ilmiy-falsafiy asosi. Mazkur fan obyektivlik, sabab-oqibatlilik, tarixiylik, rivojlanish, hududiy differensiallashuv, o'zaro aloqadorlik va tizimlilik kabi ilmiy tamoyillarga asoslanadi. Geografik hodisalar bir-biridan ajralgan holda emas, balki yagona hududiy tizimning tarkibiy qismlari sifatida qaraladi. Masalan, urbanizatsiyani o'rganishda faqat shahar aholisi sonining o'sishi emas, balki migratsiya, tug'ilish, bandlik, sanoat va xizmat ko'rsatishning rivojlanishi, transport infratuzilmasi, shahar atrofi hududlarining o'zgarishi va ekologik jarayonlar ham birgalikda tahlil qilinadi.

Fanning amaliy ahamiyati. Umuman olganda, fanning asosiy mazmuni iqtisodiy va ijtimoiy geografik obyekt, jarayon va hodisalarni "qayerda?", "nima uchun aynan shu hududda?", "qanday shakllangan?", "qanday rivojlanmoqda?", "boshqa hududlar bilan qanday bog'langan?" va "kelajakda qanday o'zgaradi?" degan savollar asosida ilmiy tadqiq etishdan iborat. Shu jihatdan mazkur fan iqtisodiy va ijtimoiy geografiya bo'yicha ilmiy tadqiqot olib boradigan mutaxassis uchun metodologik poydevor vazifasini bajaradi.

Geodemografiya fani bo'yicha:

Geodemografiya ma'zmun mohiyati. Fanning ob'ekti, predmeti va vazifalari. Aholi ijtimoiy va tabiiy fanlarning o'rganish ob'ekti sifatida. Geodemografiya asoslari, siyosiy demografiya, harbiy demografiya, amaliy demografiya, mintaqaviy demografiya, demografik prognoz, iqtisodiy demografiya fanlari bilan uzviyligi. Demografiya fanining ob'ekti, predmeti, maqsadi, vazifalari va tadqiqot usullari. Demografiya fanining rivojlanish tarixi. Aholini hisobga olish va aholi ro'yxatlari, Dunyo aholisining o'sishi va taqsimlanishi, Tug'ilish darajasining hududiy farqlari, O'lim darajasi, o'rtacha umr ko'rish muddati va geografiyasi. Aholi soni, dinamikasi, mutloq ko'payish, o'rtacha yillik ko'payishi, o'sish, ko'payish sur'atlari. Dunyo aholisi soni va undagi geodemografik o'zgarishlar. Doimiy aholi soni, mavjud aholi soni, vaqtincha aholi soni mezonlari. Depopulyasiya hodisasi. Doimiy va mutloq aholi soni dinamikasidagi o'zgarishlar, aholi soni o'sishi yoki kamayishi bilan bog'liq muammolar.

Aholining yosh va jinsiy tarkiblari xususiyatlari. Aholi jins tarkibi shakllanishidagi omillar. Aholi o'limidagi jinslar nisbati. Dunyo mamlakatlari aholisi jins tarkibidagi geografik farqlar. Aholining yosh tarkibi, uning shakllanish omillari va yosh guruhlari bo'yicha taqsimlanishi. Aholining yosh-jinsiy tarkibining demografik va hududiy xususiyatlari. Aholining yosh-jinsiy tarkibi modelining demografik piramidada aks etishi. Yosh klassifikatsiyasi.

Tug'ilish- demografik jarayon sifatida. Tug'ilish va fertilnost. Dunyoda tug'ilish samaradorligi va dinamikasi. Tug'ilishning xususiy va yosh bo'yicha koeffitsiyentlari, nikohsiz va nikohdagi tug'ilish. Tug'ilishning yig'indi

koeffitsiyenti. Aholining reproduktiv mayli va uni o'rganish. Aholining reproduktiv mayli va uni o'rganish bo'yicha O'zbekistonda o'tkazilgan maxsus tadqiqotlar.

Aholi o'limi va uning o'rtacha umr ko'rish davomiyligi geografiyasi-aholi o'limi va tabiiy ko'payish. Aholi o'limi va uning yashash sharoiti bilan bog'liqligi. O'limning demografik jarayon sifatida o'rganilishi. O'limning umumiy va maxsus koeffitsiyentlari. O'limning turlari: perinatal o'lim, neonatal o'lim, postneonatal o'lim.

Aholining o'rtacha umr ko'rish va geografiyasi. Aholining o'rtacha umr ko'rish davomiyligini aniqlash va uning ahamiyati. Salomatlik tushunchasining mohiyati. Aholi salomatligini baholash. Mehnatga qobiliyatini vaqtinchalik yo'qotishga olib keluvchi kasalliklar va nogironlik ma'lumotlari. Insonning o'zini saqlash mayli. Kasalliklar haqida zamonaviy ma'lumotlar. Kasallanish muammolari, kasalliklar xavfli omil sifatida. Nikoh ijtimoiy-demografik kategoriya sifatida. Nikoh va uning ko'rsatkichlari, hududiy xususiyatlari. Nikohning omillari: nikohgacha va nikohdan keyingi omillar. Nikohni aniqlovchi ko'rsatkichlar tizimi. Nikohning aholi demografik rivojlanishiga ta'siri.

Nikohning bekor etilishi-ajralish. Ajralish hodisasi va uning sabablari va omillari. Ajralish darajasini aniqlovchi koeffitsiyentlari va uning hududiy xususiyatlari. Nikoh va ajralish o'rtasidagi bog'liqlik. Aholi harakatining dunyoviy an'anlari. Geodemografik hodisalarning o'zaro bog'liqligi. Aholi harakati va iqtisodiy omillar. Demografik yondoshuvlar. Iqtisod va migratsiya. Huquqiy me'yorlarning demografik jarayonlarga ta'siri. Diniy urf-odatlar va boshqa an'analar. Maltus va optimum aholi soni nazariyasi. Geodemografik vaziyatning mintaqaviy tiplari va undagi o'zgarishlar.

Aholining yosh-jinsiy tarkibi, Aholining milliy tarkibi, Aholining diniy tarkibi, Aholining oilaviy tarkibi, Aholining irqiy tarkibi, Xalqlarning hududiy taqsimlanishi va tabaqalanishi, Mehnat resurslari. Aholi punktlarining asosiy tiplari, Urbanizasiya jarayonining rivojlanishi, Qishloq aholisi va qishloqlarning hududiy joylashuvi, Demografik global muammolar.

Ma'lumki, dunyo aholisi XX asrning 2-yarmidan so'ng tez sur'atlar bilan o'sib borishi, tabiiy o'sishning yuqoriligi, tug'ilishga nisbatan o'lim darajasining kamayishi, dunyo aholisi 1962-1972 -yillarda o'rtacha 2,06% ga 1973-1983 yillarda 1,80% ga, undan keyingi yillarda esa yanada pasayib borishi,. BMT malumotlariga ko'ra, sayyoramiz aholisining soni 2050-yilga borib 12 mlrd, 2100-yilda esa 19 mlrd.ga yetishi prognoz qilinishi, 2050-yilda borib, dunyo aholisining yarmi Osiyoda, 25% – Afrikada, 8,2% – Lotin Amerikasida, 7,4% – Yevropada va 4,7 % – Shimoliy Amerikada yashashi, dunyo aholisining o'sishiga va kamayishiga omillar, Dunyo aholisining ko'payib borishi juda ko'p muammolarni keltirib chiqarishi.

Aholi migrasiyasi, aholi migrasiyasi bu ijtimoiy jarayon, ishlab chiqarish kuchlarining joylashishi va aholi sonining o'sishi, Migrasiya aholining joylashuvi va uning hududiy tarkibiga ta'siri, aholi migrasiyasi chuqur geografik jarayon, aholisining o'sishiga tabiiy o'sish hamda mexanik o'sish, ya'ni aholi migrasiyasi, Dunyoning turli mamlakatlarida ko'chib kelgan va ko'chib ketgan aholi,

migrasiyasi-aholi sonining ko'payishi yoki kamayishiga, aholining yosh tarkibi va jinsiy tarkibining o'zgarishiga, ba'zi mamlakatlarda jamiyatning rivojlanishiga ta'siri, Aholi migrasiyasi har xil sabablarga ko'ra yuzaga kelishi.

Aholisi soni, Aholining takror barpo bo'lishi va migrasiyasi, Aholining yosh-jinsiy tarkibi, Iqtisodiy rayonlar geodemografiyasi, Samarqand viloyati demografiyasi O'zbekiston aholisining tabiiy harakati va umumiy demografik ko'rsatkichlar. O'zbekiston aholisining takror barpo bo'lish xususiyatlari. Aholi tarkibi va dinamikasi xususiyatlari. Demografik vaziyatning hududiy jihatlari. O'zbekistonda demografik siyosat masalasi. Respublika aholisi geodemografik rivojlanishi va uning hududiy tarkibi.

Geodemografiya ma'lumotlari aholi ro'yxatlari, so'rovlar, ma'muriy yozuvlar, demografik statistika va masofadan zondlash ma'lumotlari kabi manbalardan olinadi. Ushbu manbalar aholi soni, tuzilishi, taqsimoti va dinamikasi haqida zarur ma'lumotlarni taqdim etadi. Mehnat resurslarini o'rganish iqtisodiy faol aholiga, ya'ni ish bilan band va ishsiz shaxslarga qaratilgan. Unda mehnat turlari (rasmiy, norasmiy, malakali, malakasiz) va mehnat resurslarining ishtirok etish darajasi, bandlik darajasi hamda ishsizlik darajasi kabi asosiy ko'rsatkichlar qamrab olinadi. Inson resurslari va rivojlanishi insonlarning ko'nikmalarini, ta'limini, sog'lig'ini va umumiy farovonligini oshirishga qaratilgan bo'lib, bu ularning unumdorligi va hayot sifatini yaxshilashga yordam beradi. U inson kapitaliga investitsiya qilishni ijtimoiy va iqtisodiy taraqqiyotning asosiy omili sifatida ta'kidlaydi. Geodemografik siyosat va aholi rejalashtirish aholining o'sishi, taqsimoti va tarkibini boshqarishga, ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishda muvozanatni ta'minlashga qaratilgan. Bu jarayonda oilani rejalashtirish, migratsiyani boshqarish va mintaqaviy rivojlanish tashabbuslari kabi strategiyalar qo'llaniladi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2017.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2021. – 464 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent, 2021.
4. Абдурахманов Қ.Х ва бошқалар. Демография. Дарслик. – Т.: «Фан ва технология», 2014. – 368 б.
5. Абдалова З.Т., Тожиева З.Н. Иқтисодий география. Ўқув қўлланма. – Т.: «Иқтисод-молия», – 2013. – 212 бет.
6. Алаев Э.Б. Социально-экономическая география. Понятийно-терминологический словарь. – М., 1980.
7. Асанов Г.Р. Социал-иқтисодий география: термин ва тушунчалар изоҳли луғати. – Т., 1990.
8. Ата-Мирзаев О.Б. Народонаселение Узбекистана. – Т., 2009.
9. Бўриева М.Р., Тожиева З.Н., Зокиров С.С. Аҳоли географияси демография асослари билан. – Т.: Тафаккур, 2011. – 159 б.
10. Bo‘riyeva M. R. O‘zbekistonda oila demografiyasi. – Т., Universitet, 1997. – 157 b.
11. Bo‘riyeva M.R., Egamova D.N. Dunyo aholisi: rivojlanish jarayonlari (o‘quv qo‘llanma). – Т.: Fan, 2008. – 156 b.
12. Bo‘riyeva M.R., Tojiyeva Z.N., Zokirov S.S. Aholi geografiyasi va demografiya asoslari. O‘quv qo‘llanma. – Т.: Tafakkur, 2011. – 159 b.
13. Ibragimov L.Z. Siyosiy geografiya. Darslik. – SamDU, 2026.
14. Ibragimov L.Z., Po‘latova Q.D. Aholi geografiyasi va demografiya asoslari. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent, 2026.
15. Jumaxanov Sh.Z., Toshpo‘latov A.M. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya: masalalar to‘plami// Uslubiy qo‘llanma. – Namangan, 2019. –156 b.
16. Kadirov M.A. Aholi geografiyasi va demografiya asoslari. Darslik. – Samarqand, 2024.
17. Komilova N.K., Jumaxanov Sh.Z.. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya metodologiyasi. Darslik. – Т.: Universitet, 2021. – 360 b.
18. Комилова Н.Қ. Равшанов А. Тиббиёт географияси ва глобал саломатлик. – Тошкент, 2019.
19. Комилова Н.Қ. Солиев А.С. Тиббиёт географияси. – Т.: Истиклол, 2005.
20. Назаров М., Тожиева З. Ижтимоий география. – Т., «Университет», 2003.

21. Родионова, И. А. Экономическая и социальная география мира. В 2 т. Т. 1,2 : учебник для бакалавров. 2-е изд., испр. и доп. – М., 2015. – 431 с.
22. Саушкин Ю.Г. Введение в экономическую географию. – М., 1970.
23. Скопин А.Ю. Введение в экономическую географию. – М.: Владос, 2001.
24. Soliyev A.S., Jumaxanov Sh.Z., Toshpo`latov A.M. Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya. Darslik. – Namangan. 2024.
25. Солиев А. Иқтисодий география: назария, методлар ва амалиёт. – Т.: Камалак, 2013.
26. Солиев А.С. Ўзбекистон географияси // Ўзбекистон иқтисодий ва ижтимоий географияси. – Т.: Университет, 2014.
27. Tojiyeva Z. Aholi geografiyasi. Darslik. - Toshkent.: “Nodirabegim”, 2019.- 252 b.
28. Tojiyeva Z.N. Iqtisodiy va demografik statistika. – Т., 2002. - 160 b.
29. Tojiyeva Z.N. O‘zbekiston aholisi: o‘sishi va joylanishi (Monografiya). – Т.: «Fan va texnologiya», 2010. – 276 b.
30. Tojiyeva Z.N. Statistikaning umumiy nazariyasi. – Т., 2000. - 58 b.
31. Tojiyeva Z.N., Do’smonov F.A., Ibragimov L.Z. Geodemografiya. Darslik. – Samarqand: SamDU nashri, 2023. - 304 b.
32. Tojiyeva Z.N., Do’smonov F.A. Demografiya. – Т.: “Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi”, 2020. – 424 bet.
33. Тожиева З.Н. Иқтисодий ва демографик статистика. – Т., 2002. – 160 б.
34. Тожиева З.Н. Статистиканинг умумий назарияси. – Т., 2000. – 58 б.
35. Тожиева З.Н. Ўзбекистон аҳолиси: ўсиши ва жойланиши (Монография). – Т.: «Фан ва технология», 2010. – 276 б.
36. Қаюмов А., Пардаев Ғ, Исломов И. Иқтисодий ва ижтимоий география. – Т., 2007.
37. Экономическая и социальная география стран ближнего зарубежья. Под ред. М.Ратанова. – М., 2004.
38. Экономическая, социальная и политическая география: мир, регионы, страны. Под. Ред. И.А.Родионовой. – М.: Экон-информ., 2008.

**SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETINING TAYANCH DOKTORANTURA
IXTISOSLIKLARIGA KIRISH SINOVLARI UCHUN MUTAXASSISLIK
FANLARDAN TALABGORLARNING BILIMLARINI
BAHOLASH MEZONI**

Sinov topshirish shakli	Yozma
Ajratilgan vaqt	120 daqiqa
Savollar soni	5
Har bir savol uchun belgilangan ball	20
Eng yuqori ball	100